



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Oliverii Florentii Waterloop Congreg. Oratorii B. Mariae
Aspricol. Presbyteri Monita Spiritvalia Et Moralia
Tetrastichis distincta**

Waterloop, Oliverius F.

Antverpiae, 1657

Titulus I. Director Sacer.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9689

POEMATVM SPIRITVALIVM

P A R S P R I M A.

TITVLVS PRIMVS

Director sacer.



Nimum regēdi munere,
In Orbe nullū maius est:
Minoris est res muneris,
Artem regendi tradere.

Ars artium, Sapientiæ
Fastigium, Scientia
Scientiarum, est rectio,
Et cura prudens Mentium.

Hac arte nulla latior;
Sapientiâ, nulla altior;
Scientiâ, profundior;
Prudentiâ, diviniior.

Nil Mente in Orbe dignius;
Nil Mente majus conspicis;
Nil latius, nil altius,
Profundius, divinius.

Minoris Orbis, quem vides,
Major latet Mens incola.
Mundum gubernat Mentium
Director: Anima mundus est.

Hic Orbe major altero,
Tellure & astris vastior,
Sublimior, profundior
Oculos fugit mortalium.

At plura pulchra, illustra,
Arcana, rara, recondita,
Variaque concludit sinu,
Quàm mundus iste, quem vides.

Nam quadrat excellentiùs
Ter-maximo Archetypo Deo;
Meliusque Factorem suum,
Totius Ideam, refert.

Suum DEUS lustrans opus,
Benigniore lumine
Videt animam, quàm quidquid est,
Hanc præter, à se conditum.

Hunc sempiterni luminis
Oculum æmulari nos decet;
Et opus DEI, tamquam DEI
Spectare vultu, & lumine.

DEUS oculo æterno videns
Pulcherrimi Orbis fabricam,
Vbique magnitudinis
Suæ imprimit vestigia.

Hic oculus immensus DEI,
Quo, se videns, videt omnia,
Videt hominem, videt animam
Supereminentem cetera.

A 3

Ani-

Animam videt, Mentem videt: Res magna! Mentis, & domos,
 In Mente, lucidissimum Altissimo Sponsas DEO,
 Sapientiæ speculum suæ, Interminato sistere
 Amoris effigiem sui. Felicitatis termino.

Intelligendi munere, Hoc munus, hoc opus, tuos
 Et eligendi liberâ Natura fines transfilit:
 Vi præditam Mentem videt, Hoc Angelorum muneri
 Vero, bonoque idoneam. Mortalium sociat genus.

Idoneam, suæ decus Nam quisquis in terris agens,
 Quæ monstret Excellentia. Cælestis æmulus Chori,
 Idoneam, nomen suæ Hoc ritè munus fungitur,
 Quæ prædicet Potentiæ. Fit, & vocatur Angelus.

Hinc pluris hanc unam facit Fit, quando par sceptrum tenet;
 Quàm mille Mundorum globos. Par munus Angelis obit;
 Hoc sancta nos docet Fides, Opus facit, quod Angeli;
 Hoc finis ordo postulat. Purgat, Revelat, Perficit.

Non orbis orbem gratiâ Cæli Auctor, & terræ Sator,
 Produxit è nihilo DEUS; Hominem, Angelum pari regit
 Sed incolarum Mentium Sapientiâ, clementiâ,
 Amore mundum condidit. Vno gubernat ordine.

Has curat incessabili Quod vult DEUS, hoc Angelos
 Regitque Providentiâ: Vult velle: quod vult Angelos,
 Has ad se inæstimabilis Id velle vult nos; Angeli
 Amoris escâ pellicit. Vt simus, opere, & nomine.

Miro novo mysterio Vult Sanctus in Cælis DEUS,
 DEUS homo fit: nil non facit; Vult Sanctus in terris coli:
 Fert omne durum, perditas Nos esse, ut Angelos, suæ
 Vt asserat Mentis sibi. Vult sanctitatis compotes.

Hoc Angelos, hoc dæmonas At Mentis humanæ ducem
 Dat in stuporem: hoc unicum Hominem esse naturâ docet,
 Testatur, anima quàm DEO Non Angelum; sed Angelum
 Sit orbe toto carior. Sanctis referre moribus.

2. Dic:

2. Dic: Pectus incendit meum Recedis à rectissimâ
 Veri fames, sitis boni; Mentis regendi regulâ;
 Da Christe, da, vivam satur, Nisi te esse ductorem sibi,
 Saturemque quos per me voles. Simulque patrem sentiât.

Vultu benigno me tuo Quales requiris filios,
 Satura DEUS: liber famis Pater esto talis. Sit tibi
 Sitisque tunc vivam satur, Benignitatis regula,
 Saturosque fratres offeram. Inspecta IESU Humanitas.

Amor DEI pascit gregem; Volens fidelem filium
 Haud mulget, haud tûdet pecus. Videre, te monstra patrem.
 Sermone, & exemplo, & prece, Opus, fidemque filij
 Ovine CHRISTI pascito. Oculi boni stimulat patris.

Si voce & exemplo præis, Hæc est beata Cælitum,
 CHRISTVMque multis prædicas; Hæc nobilis fecunditas,
 Paulo canenti concine: Generare Cælo liberos,
 Odor bonus CHRISTI fumus. Sanctosque Cælo reddere.

Qui Mente fulget aureâ, Haud jure quis possit queri,
 Sunt facta & ejus aurea. Quod, caritatis ordine,
 Documenta, factaque aurea Plantas ut irriges novas,
 De corde surgunt aureo. Saturas relinquo ilices.

Doctoris est sacri scopus Precare supplex pro tuis
 Doctrina, & innocentia, Domesticis: amat DEUS
 In Mente fulgens veritas, Pro subditis orantium
 In corde fervens caritas. Audire Præsidum preces.

Vbi veritatis fax abest, 3. Domûs dicatæ Numini
 Et caritatis; arduum, Cùm te penes sit rectio;
 Periculosaque alex Stude ordini, ne turbidam
 Plenum est opus, regere animas. Confusio perdat domum.

Non Præsidem te auctoritas, Aptè imperare, & ordinem
 Sed caritas dicat Patrem. Servare, munus est Ducis:
 Ut sis tuæ dominus domûs, Qui negligis, jam non regis;
 Sis servus unus omnium. Dissolvis, atque dissipas.

Nimum

Nimium solutos, ordinem
 Servare coge; neminem
 Æquis statutos legibus
 Sine præterire terminos.

Quos institutis optimis,
 DE I que amore junxeris;
 Hi pulchrioris ordinis,
 Nepotibus specimen dabunt.

Quos disciplina laxior
 A te DEO que abjunxerit;
 Hi pristinae licentiæ
 Post te prement vestigia.

Si constitutionibus,
 Et more concordi tuos
 Sibi tibi que junxeris;
 Gratos relinques posteros.

Non parva Doctore accidit
 Merces & oblectatio;
 Cum, quos docet, dociles habet,
 Gratos que sperat posteros.

4. Stude hujus unam sæculi
 Vitare pestem; plurimum
 Malo, atque paucorum bono,
 Potente abuti gratiâ.

5. Qualis Gubernator domûs,
 Tales frequenter incolæ:
 Exemplum alumnus Præsidis
 Sequetur, aut vincet sui.

Bonus esto, ut emendes malos.
 Sperabis incassum tuos
 Vigiles, modestos, sobrios,
 Nisi antè talis vixeris.

Dux vive honestè: subditi
 Ad alta flectunt lumina,
 Et hinc suis idonea
 Exemplum sumunt moribus.

Quisquis præes, cave ad malum
 Præire vel minimum tuis.
 Si lucis orba lux erit,
 Quantus tenebrarum nigror!

Quod Rector audebis malum,
 Hoc in malum recidet gregis.
 Noli patrare Superior,
 Quod nolit Inferior pati.

Vbique iniquè vivitur,
 Non ut licet, sed ut libet:
 Sed nemo, quæ dat subditis
 Exemplum, non debet pati.

Quod vel facis, vel haud caves
 Ne fiat, hoc vitio alteri
 Ne verte: quod tu perpetras,
 Aut subditus, tibi imputa.

De plebe quisquis deviat,
 Solus perit; sed plurimos
 Involvit error Præsidis.
 Tantis obest, quantis præest.

6. Tibi præesse disce;
 Tuam ordinare vitam,
 Mores & actiones;
 Et abnegare temet.

Benè ille, qui prodest, præest;
 Qui crediti memor gregis,
 Libenter antefert suis
 Commune rebus commodum

Quæ-

Quæcumque Director tuis
Placere alumnis, & magis
Prodesse cernis in dies,
Hæc apta spiritui puta.

Bono imperanti, mens bona
Tamquam sibi ipsi obtemperat:
Perspecta Doctoris boni
Tantum valet modestia.

Plus innocentis, plus probæ
Vitæ tenor solet animo
Suadere, quàm Demosthenis
Aut Tullij linguæ decem.

Quibus placere non potes,
Præesse noli: non solet
Prodesse quisquis displicet.
Ama; placebis, proderis.

7. Prodesse si voles tibi,
Ama præesse nemini:
Præesse qui vult alteri,
Sic præsit, ut profit sibi.

Subesse si non noveris,
Præesse non speres benè.
Subesse quando plus amas,
Præesse securus potes.

Parère disce, ut imperes:
Qui paret, imperat sibi:
In se quod imperium tulit,
In alterum facilis geret.

Præesse qui voles benè,
Agenda quæ præscripseris
Egisse nuper sis memor.
Fac antè; post fieri jube.

Hoc plus juvabis, quò minus
Iubebis: exemplo præi,
Verbum sequetur efficax.
Pulchrè juvat, qui sic jubet.

Ama videri, cùm jubes,
Propior roganti: plus valent
Potentis imperio preces.
Iube, & roga; roga, & jube.

Obedientem filium
Iratu irritat pater:
Placidi parentis suasio
Est jussione fortior.

Mentes paratas obsequi
Violenta turbat iussio:
Mitis potestas Præsidis
Est fortior ferro & face.

Iubere qui multum voles,
Iuvare me poteris parum.
Multum jubere legis est;
Multum juvare gratiæ.

8. Ægris ubi optas mentibus
Opem salutarem dare,
Quàm sis ineptus inspice,
Cum nec feras opem tibi.

Fratrum saluti cùm voles
Operam dare haud inutilem,
Fatere te indignum, his opem
Qui ferre possis utilem.

9. Audis pater? quam prædicas,
Virtutis esto formula.
Quæ vita delectet DEUM,
Legat in parente filius.

B

Ad

Ad optimæ vitæ viam,
Malæque pœnitentiam
Hortare vitâ : non potes
Meliore suadâ flectere.

Si subditis factis præis,
Nec multa verbo præcipis ;
Habebis illos, ceu patri,
Obedientes filios.

Facto docebis pleniùs,
Quàm voce: fortiùs movent
Exempla, quàm facundia:
Vox erudit ; mores trahunt.

Quid verba nequidquam teris ?
Te nemo, vel rarissimus,
Nisi res loquatur, audiet.
Exempla, & opera, Rem voco.

Tot pulchra pulchrioribus
Nisi dicta factis afferas,
Nihil aget, at quæ dixeris
Narrabit auditor piger.

Quò vis alumnos, huc prior
Te flecte: nemo fervidus
Afflavit alteri gelu ;
Nemo calorem frigidus.

Sermone, quo vis alterum
Monere, te mone prior:
Mali metum, ardorem boni
Vt imprimas, prior indue.

Oportet igne te DEI
Calere, ut uras proximum :
A corde verbum frigido
Quod exit, ignem non dabit.

Aut ne doce sermonibus,
Aut moribus magis doce.
Frustrà ore declamas graui,
Quod more disfluades leui.

Alium movere non potes,
Ni motus ipse sis prior:
Sed prima te debet tui
Movere contemplatio.

Hominem monere homo potest,
Soletque: sed cur lentius,
Quod suadet, hoc itidem facit?
Monitoribus labor est opus.

Res ipsa quem non incitat,
Nec verba, rerum imagines,
Movere possint: permanent
Exempla ; sermo præterit.

Res cogit, id quod vix rei
Imago verba suaserant :
Ad verba, verborum sonus ;
Ad opera, vis operis movet.

Dicendo suadebis parum:
Agendo cum præcesseris,
Audebit auditor bona
Et recta monstrantem sequi.

Pictor suis pulchrè docet
Delineationibus.
Longis quid indiget logis,
Qui, quod docet, manu facit ?

Quos unicâ linguâ trahis,
Vtrâque rejicis manu:
Nam quos polito traxeras
Sermone, vitâ submoves.

Suadere

Suadere nolis alteri
 Probare quod nequeas tibi.
 Vis concionis maxima
 Est vita dicentis proba.

Ad agenda, quæ tu non agis,
 Movere si vis alterum ;
 Dic verà, ceu præco DEI,
 Et veritatis nuntius.

Doce teipsum, & admone:
 Facundus ille Orator est,
 Qui suadet id primum sibi,
 Suadere quod vult alteri.

Cordis medullas impleat
 Ros, atque robur gratiæ ;
 Prius tibi, quàm ceteros
 Munus docendi sumpseris.

Si primus es medicus tibi,
 Aliis secundus ; si tui
 Tua vita norma sit gregis,
 Verbum sequetur efficax.

Vix esse cum fructu queas
 Salutis alterius memor,
 Tibi ipse quando deficis,
 Salutis immemor tuæ.

Si, te tacente, à subditis
 In te, tuisque moribus,
 Vitæ legatur regula;
 Es viva, Rector, regula.

Ipsam sibi rectissimam
 Oportet esse regulam,
 Ad quam regantur cetera:
 Talem esse te ducem decet.

10. Non omnis animus ad DEUM
 Vnâ vehendus est viâ:
 Quem mollit oris suavitas,
 Hunc efferat severitas.

Non una vitæ formula
 Hominum capit varium genus.
 Ferri trahax non omnia
 Magnes metalla ad se trahit.

Cæco ille fertur impetu ;
 Satis hic videns ceflat nimis:
 Vtrumque prudens arbiter
 Freno aut flagello dirige.

Res omnis haud omnes juvat:
 Te fternet ista, hunc eriget.
 Tot una diversos nequit
 Medela morbos pellere.

Non omnis una est omnibus
 Humeris ferenda sarcina:
 Quod non tui antè senserint,
 Hoc nemini imponas onus.

Hunc ferre cur taurum jubes ?
 Nequit capellam: par onus,
 Pares lacertos indue,
 Ne fasce sub nimio gemant.

Docere quem voles, vide.
 Capietur exemplo rudis,
 Non syllogismi argutiis:
 Capiendus est, qui non capit.

Non corbe toto, sed manu
 Solâ fere: aude suaviter.
 Delapsa sæpè guttula
 Sine impetu lapidem cavat.

11. Domi morare : sic tuus,
 Ut omnium : sic tuo
 In otio, negotium
 Ut mente publicum geras.

Custos rei fidissimus
 Præsentis est oculus heri.
 Absente consilio & Duce
 Inanis est vis militum.

Quam rem perire non velis,
 Hanc sæpè præsens aspice:
 Est optimus custos rei
 Frequens heri præsentia.

12. Assuesce rebus exteris
 Te commodare, haud tradere.
 Qui multus est in omnibus,
 Vix unus est in singulis.

Sic esto alius, ut prius.
 Tuus esse possis: sic tuus,
 Alius esse uti queas.
 Tuus antè, alius postea.

Vis esse totus omnium?
 Sis totus ipsemet tuus.
 Quis esse possit omnium,
 Qui non & ipse sit suus?

Te nosce: sis memor tuis.
 Modum lacertis ponere:
 Vix unus omni æquè fuit
 Rei gerendæ idoneus.

Ne solus unus omnium
 Subire coneris vices:
 Sed plura plurium in manus
 Partire prudens munera.

Sic vive commodus tibi,
 Vivas ut idem ceteris:
 Præstabis istud, cum tibi
 Et ceteris vives homo.

Nec omnia audi, nec vide:
 Audi videque singula.
 Mens occupata plurimis,
 Vnum nec audit nec videt.

Tibi, Pastor, & tuo gregi
 Attende; sed primum tibi.
 Se perdit ille, qui omnibus
 Fit omnis; est nullus sibi.

Gregis salutem dum studes,
 Ne negligas tuam, cave.
 Sic omnium esto, ne tui
 Frauderis unus munere.

Te non habent omnes, nisi
 Sis unus ex habentibus.
 Habeare sic ab omnibus,
 Ut te prius habeas tibi.

Dum liber, & servus, senex,
 Iuvenis, vir & mulier tuo
 De fonte largiter bibunt,
 Languere te pudeat siti.

Nec esse possis omnium,
 Nec singulorum; singulis
 Et omnibus si te datum,
 Non & teipsum das tibi.

13. Casus tuorum, & casuum
 Occasiones, narium
 Sagacitate præveni:
 Odora vis est spiritus.

Fra-

Fratrum, quibus præes, Pater,
Circumspice indigentiam ;
Horumque quâ poteris ope
Necessitates subleva.

Fac ut tuorum corpora
Animi que vigeant: tu tamen
Stude antè mentis ulcera
Sanare, deinde corporis.

14. Mentis DEO sacras rege
Clementer: errandi metum,
Et ad malum erubescere,
Facit regentis lenitas.

Clementer indignos rege,
Dignos honorificentius.
Vtrisque ineptus, in tuo
Melius latebis nidulo.

Æquam probis refer vicem,
Non improbis: quibus sat est
Quod abs te amari nil bibant.
Sic improbos facis probos.

Ne suade ephebo blanditer;
Nec imperato sæviter.
Facis solutum blandior ;
Minus fidelem sævior.

Loquela fastu turgida
Inducit ad malum bonos:
Mitis loquelæ suavitas
Reducit ad bonum malos.

Plus dicta tangunt fortia,
Suadentque, quàm vultus minax:
Repetita crebrius probra
Frontis pudorem deterunt.

Pufilla curando acrius,
Majora fiunt vulnera:
Te præstat ista suaviter
Monstrare, quàm sic tangere.

Ne fratris ulcus impetu
Vehementiore percutit:
Quem dura verbi veritas
Vix punget, unget caritas.

Crudelis audit tristibus
In rebus objurgatio:
Recta audiet venter satur;
Jejunus auribus caret.

In contumaces, pro tuæ
Auctoritatis impetu,
Gravisque noxæ pondere,
Vide ut superbè nil agas.

Hunc fac volentem quem voles
Facere obsequentem: quem tenes
Invitum apud te, ad ocyus
Te deferendum provocas.

Mansura non erit decem
Pietas coacta mensibus:
Monachus coactus non erit
Mansurus annis quatuor.

Te quisquis invitum docet,
Non erudit, sed percutit.
Te quisquis invitum regit,
Lædit magis, quàm corrigit.

In te severus, alteri:
Ignosce lenis: te prior:
Dijudica, argue, increpa ;
Facilem alteri veniam dabis.

B 3

Quem

Quem cernis errantem domi,
Hominem puta, non Angelum:
Quis, quando, ubi repertus est,
Qui nil quod ignoscas habet?

Opis indigum si filium
Severus objurgas pater,
Damnas; & abs te, muneris
Obliuione, projicis.

Quemcumque nævum proximi
Commotior reprehenderis:
Sunt punientis impetus,
Non instruentis, Caritas.

Solent in irâ nec bona
Nec tuta consilia capi.
Vim juris obliuiscitur,
Aut spernit iracundia.

Meliùs cor ægrum vincitur
Ratione, quàm iracundiâ:
Mansura mansuetudinis
Pax esse suevit præmium.

Plus lucis & plus roboris
Spera docendo suaviter;
Armata ratio vim suam
Solet per iram perdere.

Duras amoris unguine
Correptiones imbue:
Volens libensque mollia
Fomenta molle cor capit.

Rationis acrimoniam
Melle indue, ut persuadeas.
Eneruat iratus suam
Orator eloquentiam.

Ne possit esse rex apum
Vel ultionis appetens,
Vel seſvus in gregem, hunc parens
Natura privat aculeo.

Æger fit ægro, qui cupit
Sanare: prudens caritas
Ægrotat ægrotantibus,
Et omnibus fit omnia.

Infirmiorum firmiter
Solare fratrum pectora;
Ne lenta conniventia
Recti rigorem molliat.

15. Auctoritatem Præsidis
Tenace fundabit jugo,
Amor timore perlitus,
Amore dilutus timor.

Si non amori mutuas
Amore reddideris vices,
Poteris timeri, non fide
Sincerâ amari à subditis.

Vt recta morum regula
Et disciplinæ stet vigor;
In corde regnet caritas,
In ore & opere veritas.

Ridens timeri debeas,
Amari & iratus queas:
Nec risus excutiat metum,
Nec ira amorem deterat.

Nec cede mollis omnibus,
Nec durus obsta: liberè
Dic si quid aptum judicas;
Sed tempus & modum tene.

Seve-

Severitati pristinæ
 Pauci licet simus pares ;
 Vincit levem clementiæ
 Speciem salutaris rigor.

Nec blandiens sibi caput
 Extolle conniventia;
 Nec anxium cor parvuli
 Severitate contere.

Ad parva conniventia
 Sæpe est mali magni parens:
 Rectoris indulgentia
 Inertiæ nidum struit.

Veteris cave ne injuriæ
 Tolerantiâ invites novam:
 Censura cum parcit malis,
 Malum bonorum fit malo.

Ignosce quamdiu vis mali
 Nondum medelam respuit:
 Qui te parentem senserit,
 Et filij affectum induet.

Severiozem erga malum
 Frontem coactus indue;
 Et disciplinæ incurium
 Verbo aciore suscita.

Placere nolis omnibus:
 Place, priusquam suadeas:
 Suade, priusquam corrigas.
 Prodest medela tempore.

Morbis tuorum & moribus
 Adhibe medelam tempori,
 Molli venena dum gradu
 Cœpere primùm serpere.

Nunc vive. Quod nunc negligis
 Curare, crustatur malum,
 Crescitque, & obruit tuæ
 Felicitatis femina.

Morsum aspidis cita sectio,
 Aut nulla curabit manus:
 Domum similtas optimam,
 Nisi refecetur, opprimet.

Mentita fronte caritas,
 Et fictionum factio,
 Ne fruticet: in primâ herbulâ
 Messem similtatum opprime.

Citò tabidi membri luem
 Ferro seca: mox latius
 Quod negligis serpet malum.
 Discrimen augebis morâ.

Serventur omnes ut domi,
 Tentanda sunt quidem omnia;
 Sed præstat unum tollere,
 Ne tota spes pereat gregis.

Sine strepitu quisquis perit,
 Satis perit: quisquis bonus
 Fieri recusât, est malus:
 Malus esse qui vult, pessimus.

Si negligentis filij
 Labes feras, auges tuas:
 Si diligentis te patris
 Labes feras, minuis tuas.

In subdito ne differas
 Punire quod decet malum:
 Procrastinando fis mali,
 Quod patrat ille, particeps.

Vitium

Vitium minus quamdiu feres,
Majus feres. Crescit malum
Quod transilis. Probis nocet
Quicumque parcat improbo.

Iræ modum cum noveris
Rectrice mente ponere,
Severitate idonea
Sis acer in superbiam.

Decet subacto pectori,
Mitiq̄ue menti parcere:
At dura cervix non nisi
Iræ flagello flectitur.

Sibi tribuentem plusculum
Si blandius demulseris,
Irroborabit, & latens
Virus fovebit in sinu.

Reo fatenti ne graves
Inflige pœnas arbiter;
Sed leni obedientiæ
Animum coërce sub jugo.

Diversa diversos movent.
Ducenda nutu mens bona;
Terrenda verbis mens mala;
Sed fuste stultus indiget.

16. Cum punies, intra modum
Stet pœna: dignum verbere
Terrere sufficit minis:
Sit pœna delicto minor.

Sit ordo pœnis; pro gradu
Sit pœna culpæ: provide
Ut pœna semper ultimo
Extrema servetur loco.

17. Opinione turgidum,
Bonisq̄ue surdum vocibus
Quisquis doces, laterem lavas,
Surdo canis: docilem doce.

Vbi nullus est mentis vigor,
Ibi disciplinæ spes labat.
Frustraberis, panes tuos
In frigidum furnum jadis.

Noli inquinato infundere
Rem spiritalem pectori.
Prudens quis unquam sordido
Vnguenta vasi credidit?

Nullum magis vita malum,
Quam clausa cælo pectora:
Morbis medelam talibus
Ars nulla, nulla vis dabit.

Surdo catit, laterem lavat,
Qui verba cum stulto facit:
At spreta duris auribus
Doctrina ad auctorem redit.

Quare salutis improbus
Audire verba respuit?
Ratione pervicacia
Haud molliuntur viscera.

Terrere veros & bonos
Mala verba vix possunt viros:
Bona verba vix possunt malas
Ad recta mentes flectere.

Cor arte nullâ flexile
Amanda dicta respuit:
Ægro palato pessima
Fit pœna panis optimus.

Vbi

Vbi scepra mos malus tenet,
Ibi multa regnabunt mala;
Quæ nec licebit, cum semel
Inoleverint, revellere.

Prodesse si vis mentibus,
Ama præesse mitibus.
Fit agnus agni dux, pater
Columbuli, columbulus.

Te subtrahe ingeniis feris:
Sinistra vita: bruta erunt
Et dira, si facis malè;
Ingrata, si facis benè.

Vbi videris, quod dirigi
Vel abnuit, vel non potest;
Cunctare. Messis tempore,
De fruge decernet DEUS.


Fac muneris quod est tui;
Quod est sui faciet DEUS:
Fac Antecedens, & DEO
Permitte Consequentiam.

18. Quod ære communi struis,
Vel omnium causâ facis,
Hoc antè sensu plurium,
Votoque communi proba.

P A R S P R I M A.

TITVLVS SECVNDVS.

Tiro.

I.  Viesce Tiro, audi, tace.
Stilo novo, cerâ novâ,
Nudâ tabellâ, spiritûs
Docende regulis, eges.

O qui per ignotas novæ
Regendus es mentis vias!
Vacuis tibi nunc auribus,
Oculisque cæcis est opus.

Audi, tace, luge, fuge;
Ora, labora; sustine,
Et abstine; mentem Deo,
Sensusque menti subjice.

Si te DEUMque noscere;
Odio teipsum, & maximo
Amore CHRISTUM prosequi
Desideras, NESCI RI AMA.

Te, Tiro, da totum tibi;
Externa mitte negotia;
Ut mente gustes integrâ,
Quam suavis est cordi DEUS.

Cæleste fuge lac puer,
Verumque cum recto bibe.
Vtriusque odorem, vas recens,
Servabis, & referes diu.

C

Quæ